

Varhaník, J., Malý, S.: Zákon o státní památkové péči. Komentář.

Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, 1196 s. ISBN 978-80-7357-659-2

Eva Kebrlová*

Výkon památkové péče z hlediska právní úpravy skýtá velké množství aktuálních problémů. Přesto je památkové péči věnováno pouze malé množství právně orientovaných publikací. Předložená monografie představuje spojení teoretických úvah s praktickým pohledem, autory jsou zkušení odborníci. Stanislav Malý vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy a celou svou profesní praxi spojil se stavebním právem jako právník mimo jiné ústředních správních orgánů a jako vysokoškolský vyučující. Je také autorem oblíbené publikace *Nový stavební zákon s komentářem* (2007). Jiří Varhaník rovněž absolvoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy a je dlouholetým odborníkem v oblasti stavebního práva a památkové péče. Publikoval řadu statí v oboru památkové péče, z pohledu památkářského i právního.

Komentář se zabývá platnou právní úpravou státní památkové péče – zákonem č. 20/1987 Sb., o státní pa-

mátkové péči. Je ale také opatřen kvalitním a užitečným úvodem, který shrnuje vývoj právních úprav na území naší republiky. Relevantní jsou zejména poznámky ke zhodnocení zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, neboť především s problematikou institucionalizace památek (tedy jejich právního stavu) se potýká památková péče dodnes.

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči vznikl poměrně dlouho (od počátku 70. let 20. století), s účinností od 1. 1. 1988. Přesto jeho častá nálepka jako „normalizační“ je poněkud nespravedlivá. Na sklonku komunistické éry se podařilo přijmout předpis, který nebyl poplatný době a i ve srovnání se současnou legislativní produkcí nedopadá nejhůře. Jeho konstrukce je stručná, přehledná a s výjimkou problematiky archeologie i dnes dobře uchopitelná. Všechny polistopadové návrhy nové právní úpravy vycházejí v tomto srovnání podstatně hůř. Zásadní je skutečnost, že v počátku své účinnosti nebyl zákon kvalitně vysvětlen a okomentován, a to zejména činnost Národního památkového ústavu (tehdy Krajská střediska památkové péče a ochrany

* Mgr. et Mgr. Eva Kebrlová, Ústav dovednostní výuky a inovace studia, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno.

přírody) jako odborné organizace státní památkové péče. K naplňování ustanovení zákona tedy docházelo s velkým odstupem, např. památková inspekce jako nejvyšší kontrolní orgán byla zřízena až v roce 1991. Do poloviny 90. let se pak situace konsolidovala i na správních orgánech (okresní úřady). Reformou po roce 2000 však došlo k opětovnému poklesu úrovně výkonu správních činností na úseku státní památkové péče, na což komentář ve svém úvodu poukazuje.

Kvalitní komentář tak trvale chyběl jak úředníkům, tak i ostatní veřejnosti (stručná publikace autorů Zídek – Klusoň z roku 2005 je dnes obtížně použitelná už jen pro množství novelizací zákona). Předložená publikace je velmi podrobná, zpracovaná téměř „manuálovým“ způsobem. Uživatelé z řad odborné veřejnosti, úředníků, projektantů, ale např. i justice se předkládá komfortní

a ucelený text. Erudovaný výklad je doplňován provázanými odkazy, praktickými poznámkami i exkurzy do úvah zákonodárce prostřednictvím důvodové zprávy. Neméně přínosná je vazba na prováděcí předpisy a zejména na relevantní zákony (stavební zákon).

Význam zpracovaného komentáře zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, spočívá zejména ve dvou rovinách. Tou důležitější je přínos pro aplikační praxi. Přispěje k lepší orientaci všech zúčastněných v problematice – a to komplexně. Druhou rovinou je současně probíhající odborná diskuse, ke které je tato práce významným příspěvkem a která se týká nejen metodologického zakotvení ochrany památek, ale i možností realizovat požadavky památkářů právními instituty.